

Strategija razvoja standardizacije u Crnoj Gori (za period 2015-2018 godina)

- Predlog -

Podgorica, novembar 2014.

S a d r Ź a j:

Skraćenice korišćene u Strategiji	3
1. Sistem standardizacije u Crnoj Gori	4
2. Institut za standardizaciju Crne Gore	5
3. Ambicije Strategije	7
4. Pokretači i izazovi razvoja standardizacije	7
5. Osnova za izradu Strategije	8
6. Postupak izrade Strategije i strateško planiranje	8
7. Strateški ciljevi razvoja standardizacije	9
7.1 Podizanje nivoa konkurentnost crnogorske privrede	10
7.2 Doprinos procesu evropskih i međunarodnih integracija Crne Gore	11
7.3 Povećanje učešća zainteresovanih strana u radu na donošenju crnogorskih standarda	11
7.4 Fokus na potrebe društva, ekonomije, zaštite životne sredine, bezbjednosti i sigurnosti građana	12
7.5 Saradnja sa državom kao zainteresovanom stranom	12
7.6 Unapređenje ukupnih procesa u Institutu za standardizaciju Crne Gore	13
7.7 Obezbjedenje stabilnih izvora finansiranja potrebnih za rad ISME	13
7.8 Sprovođenje potrebnih obuka i podizanje svijesti o benefitima od standardizacije i primjene standarda	15
7.9 Donošenje standarda u novim oblastima standardizacije	15
7.10 Jačanje administrativnih kapaciteta ISME	16
Prilog 1: Kriterijumi za ostvarivanje punopravnog članstva u CEN/CENELEC	17

SKRAĆENICE KORIŠĆENE U STRATEGIJI:

CEN – Evropski komitet za standardizaciju

CENELEC – Evropski komitet za standardizaciju u oblasti elektrotehnike

EK – Evropska komisija

EN – Evropski standard

ETSI – Evropski institut za telekomunikacione standarde

EU – Evropska unija

IEC – Međunarodna elektrotehnička komisija

IPS – Interna pravila standardizacije

IS – Informacioni sistem

ISME – Institut za standardizaciju Crne Gore

ISO – Međunarodna organizacija za standardizaciju

ITU – Međunarodna unija za telekomunikacije

MEST – Crnogorski standard

PPCG – Program pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji

SSP – Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju Crne Gore Evropskoj uniji

STO – Svjetska trgovinska organizacija (WTO)

TBT/WTO – Tehničke barijere u trgovini STO

TK – Tehnički komitet

1. SISTEM STANDARDIZACIJE U CRNOJ GORI

Standardizacija je aktivnost na utvrđivanju odredaba za opštu i višekratnu upotrebu, u odnosu na stvarne ili potencijalne probleme, u cilju postizanja optimalnog nivoa uređenosti u datom kontekstu. Posebno, ova aktivnost sastoji se od procesa formulisanja, izdavanja i primjene standarda. Značajne koristi od standardizacije su unapređenje pogodnosti proizvoda, procesa i usluga za njihovu namjenu, sprečavanje stvaranja prepreka u trgovini i olakšavanje tehnološke saradnje. (Prema: MEST EN 45020:2010, ISO/IEC Guide 2:2004)

Međunarodna zajednica i Evropska unija (EU) prepoznaju standardizaciju kao preduslov za međunarodne i evropske integracije i osnovu za uklanjanje tehničkih prepreka u trgovini, tj. obezbjeđivanje slobodnog protoka roba i usluga.

Sistem standardizacije je preduslov integracija na globalno tržište kroz ispunjavanje zahtjeva iz Sporazuma o članstvu u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji (STO) i to dijela Sporazuma o prevazilaženju tehničkih barijera u trgovini ANEX I TBT/WTO.

Evropska unija je članom 7 Regulative 1025/2012 definisala obavezu učešća državnih organa u evropskoj standardizaciji. Naime, navedeni član predviđa da je "država članica obavezna, kada je to moguće, da podstiče uključivanje državnih organa, a naročito organa tržišnog nadzora, u rad nacionalnog tijela za standardizaciju u cilju donošenja ili prihvatanja standarda na nacionalnom nivou".

Zakonom o standardizaciji (Sl. list CG, br. 13/08 od 26. februara 2008. godine), uređuju se načela i ciljevi standardizacije u Crnoj Gori, osnivanje, organizovanje i djelatnost Instituta za standardizaciju Crne Gore, donošenje, izdavanje i primjena crnogorskih standarda i srodnih dokumenata iz oblasti standardizacije, kao i inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona.

Članom 3 Zakona o standardizaciji utvrđena su načela na kojima počiva sistem standardizacije:

- pravu na dobrovoljno učešće i doprinos svih zainteresovanih strana pri donošenju crnogorskih standarda i srodnih dokumenata;
- konsenzusu zainteresovanih strana;
- sprječavanju prevladavanja pojedinačnih interesa nad zajedničkim interesom zainteresovanih strana;
- preglednosti postupka standardizacije i dostupnosti javnosti crnogorskih standarda i srodnih dokumenata;
- međusobnoj usklađenosti crnogorskih standarda i srodnih dokumenata;
- uzimanju u obzir stanja razvijenosti tehnike i pravila međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju i relevantnih međunarodnih ugovora;
- da proizvod ili usluga iz države koja je potpisnica relevantnog međunarodnog ugovora ima isti tretman kao i sličan domaći proizvod ili usluga, odnosno sličan proizvod ili usluga iz bilo koje druge države;
- da standardi nijesu pripremljeni, donijeti ili primijenjeni sa ciljem stvaranja neopravdanih prepreka u međunarodnoj trgovini;
- uključivanju međunarodnih standarda ili njihovih odgovarajućih djelova, kao osnova za crnogorske standarde;

- prevashodne primjene standarda u pogledu uslova primjene proizvoda, prije nego na njegov dizajn ili opisne karakteristike.

Članom 4 Zakona o standardizaciji utvrđeni su ciljevi standardizacije:

- poboljšavanje zaštite života, zdravlja i bezbjednosti ljudi, životinja i biljaka i zaštite životne sredine;
- unaprjeđivanje kvaliteta proizvoda, procesa i usluga, utvrđivanje njihove namjene, unificiranje, kompatibilnost i zamjenljivost;
- obezbjeđenje jedinstvene tehničke osnove;
- razvoj i unaprjeđenje proizvodnje i prometa robe, izvođenja radova, odnosno vršenja usluga kroz razvoj međunarodno usklađenih standarda i srodnih dokumenata radi racionalnog korišćenja rada, materijala i energije;
- unaprjeđenje međunarodne trgovine, sprječavanjem ili otklanjanjem nepotrebnih tehničkih prepreka.

Gore navedena načela i ciljevi usaglašeni su sa principima i ciljevima kako međunarodne i evropske standardizacije, tako i sa Svjetskom trgovinskom organizacijom.

Zainteresovane strane u sistemu standardizacije su:

- Državni organi – organi državne uprave (ministarstva, inspekcije, uprave, regulatori, zavodi i sl.) i
- Organizacije od društvenog značaja (instituti, univerziteti, komore i dr.).

Sistem standardizacije kao krajnje korisnike prepoznaje:

- ekonomski operatori,
  - privredna društva, zanatlije i preduzetnici,
  - isporučioци (proizvođači, uvoznici i distributeri),
  - organizacije koje pružaju usluge (turizam, bankarstvo i sl.),
  - tijela za ocjenjivanje usaglašenosti...
- potrošači, NVO, sindikati i dr.

2. INSTITUT ZA STANDARDIZACIJU CRNE GORE

Vlada Crne Gore je u martu 2007. godine donijela Odluku o osnivanju **Instituta za standardizaciju Crne Gore** (Sl. list RCG, br.21/07) kao nacionalnog tijela za standardizaciju Crne Gore. Sistem standardizacije u Crnoj Gori je rezultat saradnje države, privrede (ekonomskih operatora) i drugih zainteresovanih strana u organizaciji nacionalnog tijela za standardizaciju. Radi što brže integracije u međunarodne i evropske tokove, sistem standardizacije zasnovan je na kontinuiranoj promociji primjene standarda, što znači širenje saznanja o potrebi za standardima u svim oblastima privrednog i vanprivrednog života u Crnoj Gori.

Institut za standardizaciju Crne Gore, zakonom određen nosilac posla iz oblasti standardizacije, ima zadatak da osmisli, organizuje i blagovremeno donosi crnogorske standarde i srodne dokumente koji su usaglašeni sa međunarodnim i evropskim standardima i srodnim dokumentima. Palalelno sa tim, zastupajući interese zainteresovanih strana i krajnjih korisnika u

oblasti standardizacije, Institut uspostavlja, održava i razvija sistem standardizacije u Crnoj Gori poštujući zahtjeve i preporuke međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju. Ovaj umrežen sistem standardizacije predstavljen je na slici 1.

Slika 1: Sistem standardizacije u Crnoj Gori – mreža koja je povezana sa ostalim mrežama

Misija Instituta je da, obavljajući poslove standardizacije, doprinese:

- bezbjednosti i sigurnosti građana,
- zaštiti i očuvanju životne sredine,
- kvalitetu proizvoda i usluga,
- konkurentnosti nacionalne ekonomije,
- pospješivanju izvoza i na globalnom i na unutrašnjem tržištu EU,
- stvaranju osnova za priključivanje Crne Gore Evropskoj uniji,
- lakšoj komunikaciji i razumijevanju na nacionalnom i na međunarodnom nivou.

Imajući ovo u vidu, sve strane direktno ili indirektno uključene u sistem standardizacije zajednički daju doprinos razvoju i promovisanju savremenog sistema standardizacije u Crnoj Gori, vodeći se načelima dobrovoljnosti, transparentnosti i konsenzusa u skladu sa preporukama međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju i STO.

Vizija Instituta je da:

- zainteresovane strane, u skladu sa njihovim potrebama, uzmu učešće u procesu donošenja standarda kako na nacionalnom, tako i na evropskom i međunarodnom nivou.
- standardi i informacije o standardima budu dostupni crnogorskoj ekonomiji i društvu.
- se promovišu standardi i standardizacija kroz obuke, radionice, medije, obrazovanje i sl.
- se razvije primjena standarda u svim oblastima društvenog života.
- dostigne potrebni nivo članstva i aktivno učestvuje i doprinosi radu međunarodnih i evropskih organizacija za standardizaciju:

- ISO – Međunarodna organizacija za standardizaciju,
- IEC – Međunarodna elektrotehnička komisija,
- CEN – Evropski komitet za standardizaciju,
- CENELEC – Evropski komitet za standardizaciju u oblasti elektrotehnike,
- ETSI – Evropski institut za telekomunikacione standarde.

3. AMBICIJE STRATEGIJE

Glavni cilj koji je postavljen pred sistem standardizacije u Crnoj Gori je integracija u evropski i međunarodni sistem standardizacije. Regulativom EU 1025/2012 određeno je koji zadaci treba da se ispune da bi se postalo dijelom evropske standardizacije. Jedan od zahtjeva da se godišnji planovi i programi mogu notifikovati evropskim organizacijama za standardizaciju te da budu komplementarni sa ciljevima evropske standardizacije.

Da bi do ovakvog planiranja na godišnjem nivou uopšte i došlo potrebno je prethodno strateški osmisliti sistem koji će uvažiti resurse i dinamiku predpristupnih aktivnosti Crne Gore. Potrebno je veliki broj aktivnosti obuhvatiti višegodišnjim planom i to za period 2014–2018 godine. Takođe, strateški posmatrano, razmatraju se i scenariji i trendovi i poslije 2018. godine.

Radi gore navedenih ambicija, kao i da bi se ispunili ciljevi standardizacije u Crnoj Gori, ukazala se potreba za definisanjem Strategije razvoja standardizacije sa namjerom da se:

- prati donošenje zakonodavstva, prvenstveno u harmonizovanoj oblasti EU zakonodavstva gdje standardi predstavljaju tzv. pretpostavku usaglašenosti,
- adekvatno logistički podrže ekonomski operatori iz Crne Gore kako bi se kroz upotrebu standarda pozicionirali na tržištu EU, ali i na drugim tržištima.
- poveća prodaja a samim tim i primjena standarda u Crnoj Gori,
- definišu ključni pravci daljeg razvoja,
- donesu standardi i omogući pristup svim standardima potrebnim za razvoj ekonomije i društva uopšte.

4. POKRETAČI I IZAZOVI RAZVOJA STANDARDIZACIJE

4.1 Pokretači razvoja standardizacije

- **Ekonomski aspekti** – U procesu harmonizacije sa EU, prioritetno kroz ekonomsko Poglavlje 1 - Slobodan protok roba, Crna Gora mora stvoriti neophodne preduslove za nastup na zajedničkom tržištu EU. Budući da je čitav proces slobodnog protoka roba zasnovan na sistemu standardizacije, najvažniji dio ovog prilagođavanja je primjena standarda. To se odnosi kako na formalno donošenje standarda tako i na implementaciju kod krajnjih korisnika.
- **Potrošači** – Sistem standardizacije je usko vezan za zadovoljenje zahtjeva potrošača prije svega kroz bezbjedan proizvod (harmonizovani standardi vezani za direktivu Opšta bezbjednost proizvoda), a onda i kroz bezbjednu hranu i usluge. Na današnjem globalnom, pa i evropskom tržištu, deklarisanje, sledljivost proizvoda i slično, utvrđuju se kroz implementaciju standarda.

- **Održivi razvoj** – Standardi doprinose održivom razvoju u sve tri dimenzije – ekonomskoj, ekološkoj i društvenoj. Primjena standarda osiguraće da Crna Gora, kroz razvoj proizvodnje i usluga, očuva svoja prirodna bogatstva za buduće generacije, uz istovremeno iznalaženje smislenog odgovora na globalne energetske i klimatske izazove.
- **Poslovna izvrsnost** – osvajanje EU tržišta u smislu plasmana crnogorskih proizvoda i usluga zasnovanih na kvalitetu.

4.2 Izazovi razvoja standardizacije

- U potpunosti ispratiti usvajanje EU *acquis*-a u oblasti tehničkog zakonodavstva;
- Prepoznati i izvršiti kategorizaciju prioriteta u oblasti standardizacije, u okviru programa rada evropskih i međunarodnih organizacija, shodno nacionalnim interesima;
- Uskladiti proces crnogorske sa evropskom standardizacijom, preuzeti postojeće evropske standarde na nacionalni nivo, istovremeno ispunjavajući zahtjeve i potrebe zainteresovanih strana i krajnjih korisnika.
- Dostići potreban nivo članstva i uključiti se u rad evropskih i međunarodnih organizacija za standardizaciju. Podsticati učešće zainteresovanih strana i krajnjih korisnika za rad u stručnim tijelima Instituta i davanje doprinosa razvoju i donošenju evropskih i međunarodnih standarda, uzimajući u obzir raspoložive resurse i potrebe crnogorske ekonomije.

5. OSNOVA ZA IZRADU STRATEGIJE

Osnova za izradu Strategije razvoja standardizacije u Crnoj Gori je sadržana u sljedećim dokumentima:

- **Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju Crne Gore Evropskoj uniji (SSP)**, koji se članom 77. odnosi na obavezu jačanja sistema standardizacije u Crnoj Gori;
- **Program pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji 2014-2018 (PPCG)**, koji definiše prioritete za razvoj standardizacije u Crnoj Gori;
- **Zakon o standardizaciji** (Sl. list CG, br. 13/08 od 26. februara 2008. godine);
- **Program rada i plan donošenja crnogorskih standarda za 2014. godinu** Instituta za standardizaciju Crne Gore;
- **Strategija Crne Gore za primjenu pravne tekovine Evropske unije u oblasti slobode kretanja robe 2014-2018;**
- **EU Reglativa 1025/2012;**
- **CEN/CENELEC 6+3 kriterijuma za punopravno članstvo** (CEN/CENELEC Guide 20 – Guide on membership criteria of CEN and CENELEC – June 2011).

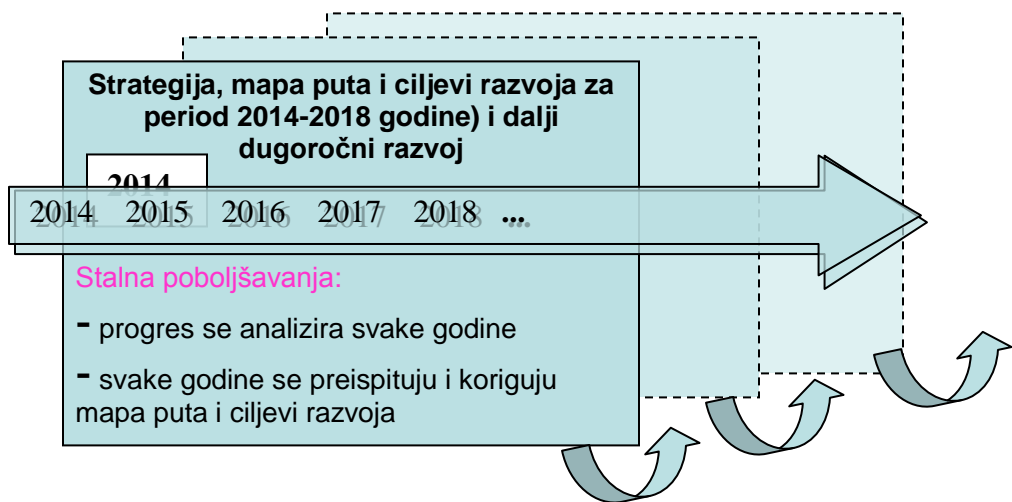
6. POSTUPAK IZRADU STRATEGIJE I STRATEŠKO PLANIRANJE

Nacrt strategije pripremljen je u Institutu za standardizaciju i to na osnovu internih konsultacija sa menadžmentom, zaposlenima i Upravnim odborom, a uz pomoć vodećeg eksperta iz projekta Razvoj infrastrukture kvaliteta u Crnoj Gori. Tokom javne rasprave svi zainteresovani imaju priliku da iznesu svoj komentar na nacrt, a dokument će biti upućen i Evropskoj komisiji radi usaglašavanja sa stavovima EU. Pristigli komentari biće pažljivo razmotreni, dok će zaključci biti uključeni u finalni nacrt strategije koji će biti upućen Upravnom odboru (UO) Instituta na

razmatranje. Nakon dobijanja saglasnosti UO, nacrt postaje Predlog strategije razvoja standardizacije u Crnoj Gori i isti će biti prosljeđen Ministarstvu ekonomije (koje je zaduženo za oblast infrastrukture kvaliteta) u dalju proceduru usvajanja.

Strategija i ciljevi razvoja definišu se za period 2014-2018. godine. Aktivnosti su preciznije definisane Akcionim planom za sprovođenje ove Strategije u okviru strateškog perioda, a definisan je i dugoročni pristup poslije isteka perioda integracija. Tokom perioda realizacije, vodeći se načelom stalnih poboljšavanja, sama Strategija kao i ciljevi razvoja se preispituju i koriguju, dok se progres analizira na godišnjem nivou. Na osnovu identifikovanih trendova na tržištu planira se i dugoročni razvoj sa stalnim unapređenjima a vezano za zadovoljstvo zainteresovanih strana i krajnjih korisnika, što je prikazano slikom 2.

Slika 2: Metodologija strateškog planiranja

7. STRATEŠKI CILJEVI RAZVOJA STANDARDIZACIJE

1. Podizanje nivoa konkurentnosti crnogorske privrede.
2. Doprinos procesu evropskih i međunarodnih integracija Crne Gore.
3. Povećanje učešća zainteresovanih strana u radu na donošenju crnogorskih standarda.
4. Fokus na potrebe društva, ekonomije, zaštite životne sredine, bezbjednosti i sigurnosti građana.
5. Saradnja sa državom kao zainteresovanom stranom.
6. Unapređenje ukupnih procesa u Institutu za standardizaciju Crne Gore.
7. Obezbjedenje stabilnih izvora finansiranja potrebnih za rad ISME.
8. Sprovođenje potrebnih obuka i podizanje svijesti o benefitima od standardizacije i primjene standarda.
9. Donošenje standarda u novim oblastima standardizacije.
10. Jačanje administrativnih kapaciteta ISME.

Navedeni ciljevi trasiraju strateške pravce djelovanja sistema standardizacije u Crnoj Gori. U daljem tekstu razmatraju se modaliteti ispunjenja postavljenih ciljeva.

7.1 Podizanje nivoa konkurentnosti crnogorske privrede

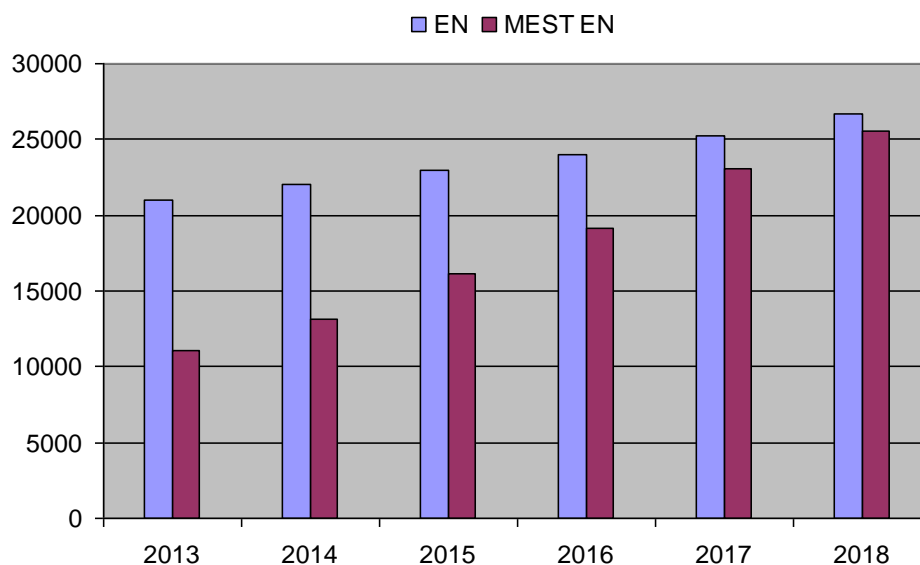
7.1.1 Strateški pravci djelovanja sistema standardizacije u cilju ostvarenja prvog strateškog cilja

- **Preuzeti sve evropske standarde.** (Veza: Kriterijumi br. 5 i 7)
- **Upoznati ekonomske operatore sa novim izazovima i zahtjevima ponuđenim u važećim evropskim i međunarodnim standardima,** kako bi se dostigao odgovarajući nivo bezbjednosti i unaprijedio kvalitet domaćih proizvoda i usluga, što bi se ujedno odrazilo i na povećanje plasmana i njihove konkurentnosti na ino-tržištima. (Veza: Kriterijumi br. 1 i 4)
- **Aktivno promovisati značaj sistema standardizacije i primjene standarda.**
- **Pružiti podršku razvoju ocjene usaglašenosti.**
- **Obezbijediti potreban broj standarda dostupnih na crnogorskom jeziku (oko 10% od ukupnog broja MEST),** što bi, po našim procjenama, zadovoljilo potrebe zainteresovanih strana i krajnjih korisnika.

7.1.2 Indikatori za ispunjenje prvog strateškog cilja:

- Procenat evropskih standarda koji su preuzeti kao crnogorski.
- Broj prodatih standarda.
- Aktivnosti promocije standardizacije – broj održanih obuka, učešće na okruglim stolovima, publikovani stručni radovi iz oblasti standardizacije i ocjene usaglašenosti i sl.
- Broj standarda na crnogorskom jeziku.

Na slici 3 predstavljena je dinamika donošenja crnogorskih standarda (MEST) koji su nastali preuzimanjem evropskih standarda (EN) na nacionalni nivo do kraja 2018. godine. Ukupan broj EN, odnosno MEST EN predstavlja empirijski procijenjenu vrijednost. Očekuje se da će do 2018. godine Institut preuzeti na nacionalni nivo sve važeće evropske standarde.

Slika 3. Planirana dinamika preuzimanja EN standarda do kraja 2018.

7.2 Doprinos procesu evropskih i međunarodnih integracija Crne Gore

7.2.1 Strateški pravci djelovanja sistema standardizacije u cilju ostvarenja drugog strateškog cilja

- **Ispuniti kriterijume za ostvarivanje punopravnog članstva u evropskim organizacijama za standardizaciju CEN i CENELEC. (Vidjeti: Prilog 1)**
- **Ostvariti članstvo u Evropskom Institutu za telekomunikacione standarde (ETSI) prijemom u status Nacionalnog tijela za standardizaciju.**
- **Ojačati "Enquiry point" u okviru Instituta za standardizaciju Crne Gore radi pružanja odgovora na upite upućene iz drugih država a koji se odnose na crnogorske standarde. (Veza: Kriterijum br. 1; Vidjeti: Prilog 1) **Kontinuirano obavljanje aktivnosti kontaktne tačke za Codex Alimentarius.****
- **Sprovoditi proceduru notifikacije u oblasti standardizacije shodno EU Regulativi 1025/2012. (Veza: Kriterijum br. 7)**
- **Dalje uspostavljati i razvijati saradnju sa nacionalnim tijelima za standardizaciju drugih država radi ostvarivanja zajedničkih benefita kroz rad na zajedničkim projektima. (npr. CEFTA Sporazum)**

7.2.2 Indikatori za ispunjenje drugog strateškog cilja:

- ISME podnio aplikaciju za punopravno članstvo u CEN i CENELEC.
- Ostvaren status Nacionalne organizacije za standardizaciju (NSO) u ETSI.
- Procedura informisanja i notifikacije definisana i operativna.

7.3 Povećanje učešća svih zainteresovanih strana u radu na donošenju crnogorskih standarda

7.3.1 Strateški pravci djelovanja sistema standardizacije u cilju ostvarenja trećeg strateškog cilja

- **Rad na oblastima i projektima standardizacije koji su od nacionalnog interesa.** (Veza: Kriterijum br. 4)
- **Obezbijediti uslove za rad tehničkih komiteta.** (Veza: Kriterijumi br. 1, 3 i 4)
- **Obezbijediti potrebne informacije o radu ISME (članovima, zainteresovanim stranama i krajnjim korisnicima).** (Veza: Kriterijum br. 1)

7.3.2 Indikatori za ispunjenje trećeg strateškog cilja:

- Broj zaposlenih u Institutu koji obavljaju poslove tehničkog sekretara.
- Broj i struktura tehničkih komiteta.
- Broj i struktura članova ISME.

7.4 Fokus na potrebe društva, ekonomije, zaštite životne sredine, bezbjednosti i sigurnosti građana

7.4.1 Strateški pravci djelovanja sistema standardizacije u cilju ostvarenja četvrtog strateškog cilja

- **Uspostaviti proaktivni dijalog sa svim stranama na koje aktivnost standardizacije direktno ili indirektno utiče.** (Veza: Kriterijum br. 2)
- **Poštujući IPS 1, osnivati tehničke komitete (TK) koji organizuju rad na donošenju crnogorskih standarda u skladu sa prepoznatim potrebama.** Omogućiti učešće predstavnika TK u radu stručnih tijela evropskih i međunarodnih organizacija za standardizaciju na poslovima donošenja evropskih i međunarodnih standarda. (Veza: Kriterijum br. 3)
- **Donošenje crnogorskih standarda koji su nastali preuzimanjem evropskih i međunarodnih standarda, vodeći računa o relevantnosti važećih standarda.** (Veza: Kriterijumi br. 4 i 5)

7.4.2 Indikatori za ispunjenje četvrtog strateškog cilja:

- **Uvažavajući kriterijume za osnivanje TK koji su bazirani na zahtjevima i potrebama zainteresovanih strana i krajnjih korisnika, ISME je do sada formirao 15 tehničkih komiteta i to za sljedeće oblasti:** nafta i naftni derivati, eurokodovi, prehrambeni proizvodi, sistemi upravljanja energijom i energetska efikasnost, upravljanje

ljudskim resursima, elektroenergetika, društvena odgovornost, oprema pod pritiskom, građevinski proizvodi, životna sredina i sistemi upravljanja zaštitom životne sredine, turizam i srodne usluge, sredstva i uređaji za skladištenje i transport, informacione tehnologije, tehnologija zaštite zdravlja i drvo i proizvodi od drveta. Konačna struktura tehničkih komiteta biće bazirana na potrebama, prioritetima i zahtjevima zainteresovanih strana i krajnjih korisnika direktno ili indirektno uključenih u sistem standardizacije.

- Broj glasanja i saopštavanja nacionalnih stavova.
- Broj posjeta standardoteci.
- *Online* pretraga dokumenata u ISME katalogu.

7.5 Saradnja sa državom kao zainteresovanom stranom

7.5.1 Strateški pravci djelovanja sistema standardizacije u cilju ostvarenja petog strateškog cilja

- Obezbijediti uslove za uključivanje predstavnika Instituta u pregovore o pitanjima u vezi oblasti standardizacije u procesu evropskih i evroatlantskih integracija i obezbijediti podršku Institutu u cilju zastupanja Crne Gore u međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju. (*Veza: Kriterijumi br. 6 i 8*)
- Planom i programom rada Instituta definisati prioritete u vezi preuzimanja evropskih harmonizovanih standarda na nacionalni nivo kako bi se omogućila implementacija EU direktiva "Novog pristupa". (*Veza: Kriterijum br. 7*)
- Pružiti potrebne informacije organima državne uprave i tržišnog nadzora o važećim standardima (nacionalnim, evropskim, međunarodnim) u cilju njihovog uključivanja u tehničko i drugo zakonodavstvo. (*Veza: Kriterijum br. 1*)
- Utvrđivanje potreba državnih organa u vezi standarda prioritetnih za donošenje iz oblasti koje su djelokrug njihovog rada.

7.5.2 Indikatori za ispunjenje petog strateškog cilja:

- Broj transponovanih evropskih direktiva "Novog pristupa" u nacionalno zakonodavstvo.
- Procenat harmonizovanih evropskih standarda preuzetih kao crnogorski standardi.
- Informacije iz Upitnika uključene u Plan rada i program donošenja crnogorskih standarda.

7.6 Unapređenje ukupnih procesa u Institutu za standardizaciju Crne Gore

7.6.1 Strateški pravci djelovanja sistema standardizacije u cilju ostvarenja šestog strateškog cilja

- Kontinuirano pratiti trendove i promjene u oblasti standardizacije, te unapređivati zakonodavni okvir standardizacije u Crnoj Gori u skladu sa EU acquis-om kako bi se obezbijedila nepristrasnost i neutralnost nacionalnog tijela za standardizaciju, odnosno efikasnost i relevantnost sistema standardizacije. (Veza: Kriterijumi br. 3 i 4)
- Uspostaviti standardizovane sisteme menadžmenta.
- Uključivanje i angažovanje zainteresovanih strana i krajnjih korisnika kroz članstvo u ISME. (Veza: Kriterijum br. 2)
- Dalji razvoj IS Instituta u funkciji boljih komunikacija sa zainteresovanim stranama, krajnjim korisnicima, evropskim i međunarodnim institucijama. Obezbjedenje zaštite prava intelektualne svojine prilikom publikovanja i distribucije standarda i srodnih dokumenata. (Veza: Kriterijum br. 6)

7.6.2 Indikatori za ispunjenje šestog strateškog cilja:

- Usvajanje novog Zakona o standardizaciji očekuje se do kraja 2015. godine.
- Zakon o autorskim pravima ocijenjen kao pogodan za adekvatnu zaštitu autorskih prava nad crnogorskim standardima.
- Broj članova Instituta za standardizaciju Crne Gore.

7.7 Obezbjedenje stabilnih izvora finansiranja potrebnih za rad ISME

7.7.1 Strateški pravci djelovanja sistema standardizacije u cilju ostvarenja sedmog strateškog cilja

Strategijom Crne Gore za primjenu pravne tekovine Evropske unije u oblasti slobode kretanja robe 2014-2018 definisani su okvirni izvori finansiranja potrebni za rad Instituta za standardizaciju Crne Gore za navedeni period.

Shodno članu 9. Zakona o standardizaciji (Sl. list CG, br, 13/08 od 26. februara 2008. godine), sredstva za rad Instituta za standardizaciju Crne Gore obezbjeđuju se:

- prodajom standarda, srodnih dokumenata i drugih publikacija;
- naplatom članarine;
- naplatom usluga;
- iz budžeta Crne Gore;
- iz drugih izvora.

Osnovni prihod Instituta realizuje se po osnovu Ugovora o izvođenju. Riječ je o Ugovoru koji Institut potpisuje sa Ministarstvom ekonomije (kao predstavnikom osnivača – Vlade Crne Gore), a njime se opredjeljuju sredstva namijenjena za:

- Sprovođenje poslova utvrđenih godišnjim **Planom i programom rada Instituta na donošenju crnogorskih standarda i srodnih dokumenata**, a koji se definiše u saradnji zainteresovanim stranama i krajnjim korisnicima.

- Plaćanje članarina po osnovu članstva u međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju.
- Sprovođenja međunarodne saradnje u ime Crne Gore, a u oblasti standardizacije, kao što je predstavljanje u međunarodnim i evropskim organizacijama za standardizaciju. (Veza: Kriterijum br. 8)

U skladu sa Programom pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji 2014-2018, potrebna je potpuna primjena zakonskih odredbi Zakona o standardizaciji kod finansiranja rada Instituta. (Veza: Kriterijum br. 6) Na taj način će se obezbijediti razvojna komponenta Instituta, odnosno to će omogućiti:

- Aktivnu saradnju između Instituta i zainteresovanih strana i krajnjih korisnika, i to kroz pružanje usluga Instituta. To će unaprijediti izvore finansiranja Instituta po osnovu članstva (godišnje članarine).
- Primjenu savremenih marketinških metoda u cilju transparentnosti rada Instituta, dvosmjerne komunikacije, kao i radi povećanja prihoda od prodaje standarda i pružanja drugih usluga. (Veza: Kriterijumi br. 1 i 4)
- Povećati prihode Instituta kroz razvoj novih usluga (ocjene usaglašenosti i sl.).

7.7.2 Indikatori za ispunjenje sedmog strateškog cilja:

- Plan i program rada Instituta na donošenju crnogorskih standarda i srodnih dokumenata (po pojedinim godinama).
- Ugovor o izvođenju.
- Broj članova ISME.
- Broj prodatih standarda.

7.8 Sprovođenje potrebnih obuka i podizanje svijesti o benefitima od standardizacije i primjene standarda

7.8.1 Strateški pravci djelovanja sistema standardizacije u cilju ostvarenja osmog strateškog cilja

- Organizovati potrebne obuke zaposlenih, zainteresovanih strana, postojećih i potencijalnih krajnjih korisnika standarda, vodeći računa o aktuelnim trendovima u standardizaciji.
- Obezbijediti dalji razvoj komunikacionih alata i unapređenje internet portala Instituta kako bi zainteresovanim stranama i krajnjim korisnicima bile pravovremeno dostupne informacije o aktuelnim temama (pojedinačnim i sektorskim). (Veza: Kriterijumi br. 1 i 4)

7.8.2 Indikatori za ispunjenje osmog strateškog cilja:

- Broj sprovedenih seminara i obuka.
- Broj posjeta internet portalu Instituta.
- Treninzi za trenere.
- Tokom 2014. godine predviđeno je učešće na 4-6 obuka (seminari, radionice i sl.) dok se u budućem periodu očekuje progres u broju organizovanih obuka.

7.9 Donošenje standarda u novim oblastima standardizacije

7.9.1 Strateški pravci djelovanja sistema standardizacije u cilju ostvarenja devetog strateškog cilja

- Kontinuirano pratiti aktuelne evropske i međunarodne projekte standardizacije, a posebno u novim oblastima kao npr: usluge, životna sredina, održivi razvoj, energetska efikasnost i dr. (Veza: Kriterijum br. 5)
- Obezbijediti proaktivni pristup i informisanje zainteresovanih strana i krajnjih korisnika o aktuelnim projektima standardizacije. (Veza: Kriterijumi br. 1 i 2)
- Formirati stručna tijela u cilju praćenja aktuelnih projekata standardizacije i razvoja standarda u oblastima od interesa za crnogorsku ekonomiju i društvo. (Veza: Kriterijum br. 3)

7.9.2 Indikatori za ispunjenje devetog strateškog cilja:

- Informacije o zahtjevima i potrebama dobijenim kroz direktnu i/ili posrednu komunikaciju sa zainteresovanim stranama i krajnjim korisnicima.
- Broj i struktura tehničkih komiteta.
- Informacije o novim trendovima u standardizaciji.

7.10 Jačanje administrativnih kapaciteta ISME

7.10.1 Strateški pravci djelovanja sistema standardizacije u cilju ostvarenja desetog strateškog cilja

Detalji razvoja administrativnih i drugih kapaciteta Instituta definisani su Strategijom Crne Gore za primjenu pravne tekovine Evropske unije u oblasti slobode kretanja robe 2014-2018.

- Zaposliti potreban broj lica za obavljanje poslova standardizacije.
- Povećati profesionalne kompetencije i vještine zaposlenih, kako u stručnom tako i u smislu komunikacije i pružanja usluga zainteresovanim stranama.
- Obezbijediti neophodne infrastrukturne, administrativne, finansijske, IT i druge resurse potrebne za rad Instituta. (Veza: Kriterijum br. 3)

7.10.2 Indikatori za ispunjenje desetog strateškog cilja:

- Broj zaposlenih u ISME.
- Izvještaj o predocjenjivanju o ispunjenosti kriterijuma za puno pravno članstvo u CEN/CENELEC.
- Vrsta i broj obuka za zaposlene u Institutu.
- Automatizovan i operativan sistem upravljanja projektima i dokumentima u svrhu podrške rada TK.
- Informacioni sistem (IS) kompatibilan sa IS CEN/CENELEC.

Prilog 1: KRITERIJUMI ZA OSTVARIVANJE PUNOPRAVNOG ČLANSTVA U CEN I CENELEC

Jedan od uslova uključenja Crne Gore u EU je ostvarivanje punopravnog članstva Instituta za standardizaciju Crne Gore u evropskim i međunarodnim organizacijama za standardizaciju. Da bi jedna zemlja mogla djelovati prema zahtjevima EU, potrebno je da njeno nacionalno tijelo za standardizaciju pruži dokaze da ispunjava 6+3 kriterijuma za ostvarivanje punopravnog članstva u CEN i CENELEC. Riječ je o sljedećem:

1. TRANSPARENTNOST – Dostupnost svih bitnih informacija koje se tiču: programa rada, predloga novih projekata standardizacije, dokumenata u nacrtu, konačnih dokumenata, procesa javne rasprave, kao i obezbjeđenje odgovarajućeg vremenskog perioda i mogućnosti za pisane komentare.

2. OTVORENOST I DIMENZIJA RAZVOJA – Otvorenost je bazirana na nediskriminatornoj osnovi u pogledu učešća na nivou razvoja politike i u svakoj fazi razvoja standarda, čime se garantuje učešće onim stranama na koje aktivnost o kojoj je riječ direktno ili indirektno utiče. Dimenzija razvoja odnose se na promociju i omogućeno učešće slabijih zainteresovanih strana u razvoju standarda kako bi se osigurao višestran proces.

3. NEPRISTRASNOST I KONSENZUS – Osigurati da uspostavljeni procesi i procedure, kao i strukture institucije, garantuju nepristrasnu i neutralnu platformu za rad na razvoju standarda. Proces standardizacije je zasnovan na saradnji i konsenzusu, time što uzima u obzir sve izražene stavove i usaglašava sve stavove koji se razilaze.

4. EFIKASNOST I RELEVANTNOST – Aktivnosti kojima se efikasno odgovara regulatornim i tržišnim zahtjevima, kao i naučnim i tehnološkim tokovima (sposobnost prepoznavanja i revizije standarda koji su postali zastarjeli, neodgovarajući ili neefikasni). Standardi ne bi trebalo da remete tržište, da imaju negativne efekte na fer konkurenciju ili guše inovaciju i tehnološki razvoj, dok su izdanja standarda visokog kvaliteta, propisno održavana i lako dostupna korisnicima

5. KOHERENTNOST – Izbjeći udvajanje ili preklapanje sa standardizacijom na evropskom nivou (CEN/CENELEC) i međunarodnom nivou (ISO/IEC), te izbjeći udvajanje ili konflikt

među odsjecima, unutar programa rada institucije ili kolekcije objavljenih standarda. Potrebno je biti komplementaran sa zakonskim zahtjevima.

6. EKONOMSKA ODRŽIVOST I STABILNOST – Formalno vladino priznavanje da je Institut za standardizaciju Crne Gore zvanično tijelo za standardizaciju predstavlja osnovni aspekt ovog kriterijuma. Važni aspekti su i statutarne odredbe u dijelu finansijskih obaveza vezanih za članstvo, osiguranje finansijske održivosti i pravne stabilnost na duži vremenski period, kao i da se obezbijedi stabilna IT i druga infrastruktura sa kvalifikovanim kadrovima, zaštite prava intelektualne svojine (autorska prava).

Dodatni kriterijumi za organizacije koje apliciraju za članstvo u CEN i CENELEC:

1. Sposobnost za dobijanje statusa članice EU ili EFTA – Mora da postoji "Evropski sporazum" (ili njegov ekvivalent) između EU/EFTA i zemlje kandidata, gdje je naznačen period tranzicije za pristup EU/EFTA. Kod procesa usaglašavanja nacionalnog sistema sa evropskim (EU/EFTA) mora da postoji specifičan zakonodavni okvir za dobrovoljnu standardizaciju i da je u potpunosti operativan. Potrebno je i usaglasiti glavne setove tehničkih propisa sa direktivama koje su na snazi u EU, a evropskim standardima osigurati da imaju istu ulogu na tržištu kao što imaju na unutrašnjem tržištu EU, te da se u potpunosti primjenjuje Direktiva 98/34/EC i njene izmjene i dopune po pitanju aktivnosti u oblasti standardizacije. (*Napomena:* od 25. oktobra 2012. godine na snazi je Regulativa 1025/2012 Evropskog parlamenta i Savjeta, koja mijenja Direktivu 98/34/EC)

2. Status kandidata – Kandidat je prepoznat u svojoj zemlji kao zvanično tijelo za standardizaciju kompetentno za sve oblasti CEN-ovog područja rada, odnosno kandidat je zvanično prepoznat u svojoj zemlji kao kompetentno tijelo za sve oblasti CENELEC-ovog područja rada. Statutarna pravila koja se primjenjuju kod NSB moraju u cjelosti biti kompatibilna sa modelom organizovanja dobrovoljne standardizacije u CEN i/ili CENELEC.

3. Podnošenje i obrada zahtjeva/aplikacije za članstvo u CEN/CENELEC – predviđa: način dostavljanja aplikacije i dokaza usaglašenosti sa gore navedenim kriterijumima; definisanje rokova; procedure razmatranja dokumentacije, konsultacija, pregovora; dobijanje preporuka i donošenje odluke o članstvu.

Strategija razvoja standardizacije u Crnoj Gori

Akcioni plan za 2015. godinu

- Prijedlog -

Podgorica, novembar 2014.

S a d r Ź a j:

1. Uvod	3
2. Skraćenice korišćene u Akcionom planu	3
3. Aktivnosti i planirani intervali realizacije	4

UVOD

Strateški dokument iz oblasti standardizacije baziran je na potrebi da se na sistematičan, sveobuhvatan, jasan i koncizan način sagledaju i utvrde prioritetni pravci budućeg djelovanja sa ciljem daljeg razvoja i jačanja sistema standardizacije u Crnoj Gori. Strategijom razvoja standardizacije u Crnoj Gori definisani su:

- 1) strateški ciljevi razvoja nacionalnog sistema standardizacije za period 2015-2018. godine,
- 2) aktivnosti koje vode njihovoj realizaciji,
- 3) rokovi i odgovornosti za realizaciju aktivnosti i
- 4) indikatori za praćenje i mjerenje efikasnosti sprovedenih aktivnosti.

Ovako definisana Strategija daje osnovu i pogodnu formu za utvrđivanje godišnjih akcionih planova za njeno uspješno sprovođenje u periodu 2015-2018. godine.

Akcioni plan za sprovođenje Strategije razvoja standardizacije u Crnoj Gori za 2015. godinu strukturiran je na način da, obezbjeđujući sledljivost navodjenjem tačaka navedene Strategije, daje opis aktivnosti koje je potrebno realizovati, određuje planski interval njihove realizacije i definiše odgovornosti za njihovo sprovođenje.

1. SKRAĆENICE KORIŠĆENE U AKCIONOM PLANU

ASTM – Američka nacionalna organizacija za standardizaciju

CEN – Evropski komitet za standardizaciju

CENELEC – Evropski komitet za standardizaciju u oblasti elektrotehnike

EKIP – Agencija za elektronske komunikacije i poštansku djelatnost

ETSI – Evropski institut za telekomunikacione standarde

IEC – Međunarodna elektrotehnička komisija

ISME – Institut za standardizaciju Crne Gore

ISO – Međunarodna organizacija za standardizaciju

IT – Informacione tehnologije

MEK – Ministarstvo ekonomije

MEST – Crnogorski standard

MID – Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije

MIF – Ministarstvo finansija

MPR – Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

MZD – Ministarstvo zdravlja

PPR – Plan i program rada ISME

Strategija – Strategija razvoja standardizacije u Crnoj Gori (za period 2015-2018)

TK – Tehnički komitet

Q – Kvartal

2. AKTIVNOSTI I PLANIRANI INTERVAL REALIZACIJE

R.b.	Aktivnost	Veza sa tačkom Strategije	Odgovoran	Učestvuje	Rok
1.	<i>Donošenje crnogorskih standarda koji su nastali preuzimanjem evropskih i međunarodnih standarda</i>	7.1.1, 7.4.1	ISME	TK	Permanentna aktivnost
2.	<i>Organizovati okrugli sto na temu standardizacije</i>	7.1.1, 7.7.1	ISME		I i III Q
3.	<i>Pružiti podršku razvoju ocjene usaglašenosti</i>	7.1.1	ISME		Permanentna aktivnost
4.	<i>Realizovati projekat prevođenja određenog broja MEST na crnogorski jezik</i>	7.1.1	ISME	Delegacija EU u Crnoj Gori	I i II Q
5.	<i>Održavati postojeći status članstva u ISO, IEC, CEN i CENELEC</i>	7.2.1	ISME	MEK, MIF	Permanentna aktivnost
6.	<i>Ostvariti članstvo u ETSI prijemom u status Nacionalnog tijela za standardizaciju</i>	7.2.1	ISME	MID, EKIP	I Q
7.	<i>Obavljanje aktivnosti kontaktne tačke za Codex Alimentarius</i>	7.2.1	ISME	MPR, MZD	Permanentna aktivnost
8.	<i>Sprovoditi proceduru notifikacije u oblasti standardizacije shodno Regulativi 1025/2012</i>	7.2.1	ISME		Permanentna aktivnost
9.	<i>Uspostaviti saradnju sa američkom nacionalnom organizacijom za standardizaciju (ASTM)</i>	7.2.1	ISME		II (ili III) Q
10.	<i>Rad na oblastima i projektima standardizacije koji su od nacionalnog interesa</i>	7.3.1	ISME	Zainteresovane strane i krajnji korisnici	Permanentna aktivnost
11.	<i>Obezbijediti potrebne informacije o radu ISME (članovima, zainteresovanim stranama i krajnjim korisnicima).</i>	7.3.1	ISME		Permanentna aktivnost
12.	<i>Osnivati TK koji organizuju rad na donošenju crnogorskih standarda</i>	7.4.1, 7.9.1	ISME	Zainteresovane strane i krajnji korisnici	Prema PPR Instituta
13.	<i>PPR Instituta definisati prioritete u vezi preuzimanja evropskih harmonizovanih standarda na nacionalni nivo</i>	7.5.1	ISME		II Q

14.	<i>Učestvovati u pripremi i realizaciji projekata tehničke pomoći za razvoj sistema standardizacije</i>	7.5.1	ME	ISME	Permanentna aktivnost
15.	<i>Utvrđivanje potreba državnih organa u vezi standarda prioritetnih za donošenje iz oblasti koje su djelokrug njihovog rada (Upitnik)</i>	7.5.1	ISME	Ministarstva, organi državne uprave	II Q
16.	<i>Podnijeti izvještaj o radu ISME i finansijski izvještaj nadležnim organima državne uprave radi sprovođenja funkcije nadzora</i>	7.5.1	ISME	MEK	I i II Q
17.	<i>Aktivno učešće u izradi novog Zakona o standardizaciji</i>	7.5.1	ISME	MEK	II, III i IV Q
18.	<i>Konsultovati i tražiti stručno mišljenje ISME prilikom pripreme nacionalnog zakonodavstva koje se tiče oblasti standardizacije, ocjene usaglašenosti i sl.</i>	7.5.1	Nadležna ministarstva	ISME	Permanentna aktivnost
19.	<i>Ostvariti najmanje pet kontakata sa organizacijama koje mogu biti potencijalni članovi ISME – širenje članstva</i>	7.6.1	ISME		Permanentna aktivnost
20.	<i>Instalirati i staviti u funkciju odgovarajuću IT i drugu opremu potrebnu za rad ISME</i>	7.6.1	ISME		I, II i III Q
21.	<i>Izraditi marketing materijal o standardizaciji, zbirke standarda i sl.</i>	7.7.1	ISME		II i III Q
22.	<i>Ažurirati internet portal ISME i online pretraživač kataloga MEST</i>	7.7.1, 7.8.1	ISME		Permanentna aktivnost
23.	<i>Realizovati više seminara, obuka i/ili panel-diskusija za zainteresovane strane i krajnje korisnike po opštim/specifičnim temama standardizacije</i>	7.8.1	ISME		Permanentna aktivnost
24.	<i>Zaposliti sedam (7) lica za obavljanje poslova standardizacije</i>	7.10.1	ISME		II, III i IV Q
25.	<i>Realizovati obuke za zaposlene u ISME</i>	7.10.1	ISME	ISO, CEN, CENELEC	Permanentna aktivnost
26.	<i>Kroz finansijski plan i program rada obezbijediti finansijska sredstva neophodna za realizaciju programa rada i plana donošenja crnogorskih standarda za 2016. godinu</i>	7.10.1	MEK, MIF	ISME	III i IV Q
27.	<i>Izraditi Akcioni plan sprovođenja Strategije za 2016. godinu</i>	6.	MEK	ISME	IV Q

FORMA IZVJEŠTAJA O ANALIZI UTICAJA PROPISA	
MINISTARSTVO ILI REGULATORNO TIJELO PREDLAGAČ	Ministarstvo ekonomije
NASLOV PROPISA	STRATEGIJA RAZVOJA STANDARDIZACIJE U CRNOJ GORI (ZA PERIOD 2015-2018)
<p>Odjeljak 1: Definisanje problema</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Koje probleme treba da riješi predloženi akt? ✓ Što su uzroci problema? ✓ Što su posljedice problema? ✓ Ko je oštećen, na koji način i koliko? ✓ Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa (“status quo” opcija)? <p>Donošenje strateškog dokumenta iz oblasti standardizacije proističe iz Strategije Crne Gore za primjenu pravne tekovine Evropske unije u oblasti slobode kretanja robe 2014-2018. kojom se uspostavlja okvir za dalje aktivnosti u području Poglavlja 1 - Sloboda kretanje roba, u pogledu mjera kojima se dostiže puna usklađenost sa pravnom tekovinom EU. Takođe, ova Strategija proističe i iz potrebe da se na sistematičan, sveobuhvatan, jasan i koncizan način bliže sagledaju potrebe i utvrde prioritetni pravci budućeg djelovanja sa ciljem daljeg razvoja i jačanja sistema standardizacije u Crnoj Gori, a samim tim daljeg primjene međunarodnih, evropskih i nacionalnih MEST standarda u crnogorskom društvu i ekonomiji. Strategijom se utvrđuju strateški ciljevi razvoja nacionalnog sistema standardizacije, definišu očekivani rezultati, propisuju aktivnosti koji vode njihovoj realizaciji, utvrđuju rokovi za sprovođenje aktivnosti i odgovornosti za njihovo sprovođenje, kao i indikatori i izvori verifikacije na osnovu kojih se može pratiti i mjeriti efikasnost preduzetih mjera.</p> <p>Strategija daje osnovu i pogodnu formu za utvrđivanje godišnjih akcionih planova za njeno uspješno sprovođenje u periodu od 2015. do 2018. godine dok je do sada svaki godišnji plan bio sačinjavan kao veoma restriktivan i vezan za postojeće stanje i resurse bez mogućnosti da se dugoročnije usmjeri razvoj standardizacije u Crnoj Gori.</p>	
<p>Odjeljak 2: Ciljevi</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Koji ciljevi se postižu predloženim propisom ? ✓ Navesti dosljednost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo. <p>- Cilj predmetne Strategije i Akcionog plana se ogleda u identifikovanju svih koraka i mjera koje je neophodno preduzeti u Crnoj Gori kako bi se ispunili (i kontinuirano održali i ažurirali) svi uslovi potrebni za razvoj standardizacije u Crnoj Gori.</p> <p>- U skladu sa tim, Strategijom se definišu slijedeći specifični ciljevi:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Dalje usaglašavanje nacionalnog zakonodavstva sa EU acqiem – Regulativom 1025/12/EZ, b) zastupanje Crne Gore u međunarodnim organizacijama za standardizaciju, c) uspostavljanje racionalnog modela koordinacije svih aktivnosti u oblasti standardizacije u Crnoj Gori. 	

Odjeljak 3: Opcije

- ✓ Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza pravnog djelovanja).
- ✓ Obrazložiti preferiranu, tj izabranu opciju.

- Moguća opcija za ispunjavanje prethodno navedenih ciljeva predmetne Strategije ogleda se u jačanju svijesti o standardizaciji, povećanjem administrativnih kapaciteta ali i nivoa primjene najnovijih standarda posebno u proizvodnji ali i u drugim aktivnostima u Crnoj Gori.
- Planirani broj novozaposlenih lica u periodu 2015 – 2018 godine, je dat kroz okvirnu Strategiju Crne Gore za primjenu pravne tekovine Evropske unije u oblasti slobode kretanja robe 2014-2018.

Odjeljak 4: Analiza uticaja

- ✓ na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - Nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne
- ✓ kakve troškove će primjena propisa stvoriti građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima),
- ✓ da li su pozitivne posljedice donošenja propisa takve da opravdavaju troškove koje će on stvoriti,
- ✓ da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija
- ✓ uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Predmetna Strategija će uticati na rad Instuta za standardizaciju Crne Gore (ISME) ali i na povećanje konkurentnosti privrednih društava koja će primjenom najnovijih standarda u svojim oblastima proizvodnje/usluga učiniti svoj proizvod/uslugu prihvatljivijom za potrošače u Crnoj Gori ali i na međunarodnom tržištu.
- Nema troškova za građane i privredu, na osnovu primjene predmetne Strategije i Akcionog plana.
- Nema troškova - vidjeti prethodni odgovor.
- Direktnog uticaja na stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu nema.
- Predmetna Strategija i Akcioni plan neće dovesti do stvaranja biznis barijera. Standardizacija i primjena standarda je i dalje kroz nacionalno zakonodavstvo propisana kao dobrovoljan čin.

<p>finansijske obaveze?</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore? ✓ Obrazložiti metodologiju kojom je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda. ✓ Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti. ✓ Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na inicijativu za donošenje predloga propisa? ✓ Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.
<ul style="list-style-type: none"> - Nije potrebno dodatno izdvajanje finansijskih sredstava za implementaciju Strategije. Svi troškovi su iskazani kroz okvirnu Strategiju Crne Gore za primjenu pravne tekovine Evropske unije u oblasti slobode kretanja robe 2014-2018. - Vidi prethodni odgovor. - Implementacijom Strategije ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze. - Nije potrebno obezbjeđivanje finansijskih sredstava u budžetu. - Nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će prosteći finansijske obaveze. - Implementacijom Strategije neće se stvoriti prihod u budžetu CG. <p>Nije korišćena nijedna metodologija obračuna finansijskih izdataka/prihoda.</p>
<p>Odjeljak 6: Konsultacije zainteresovanih strana</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako ✓ naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije) ✓ naznačiti glavne rezultate, i kako je input zainteresovanih strana bio uzet u obzir ili zašto nije bio uzet u obzir <ul style="list-style-type: none"> - Prilikom pripreme predmetnog predloga Strategije i Akcionog plana za njenu implemetaciju, nije korišćena eksterna ekspertiza.
<p>Odjeljak 7: Monitoring i evaluacija</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa? ✓ Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi? ✓ Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva? ✓ Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa? <ul style="list-style-type: none"> - Nema potencijalnih prepreka za implementaciju Strategije. - Ministarstvo ekonomije će vršiti monitoring nad sprovođenjem Strategije.

Ministar
dr. Vladimir Kavarić

